

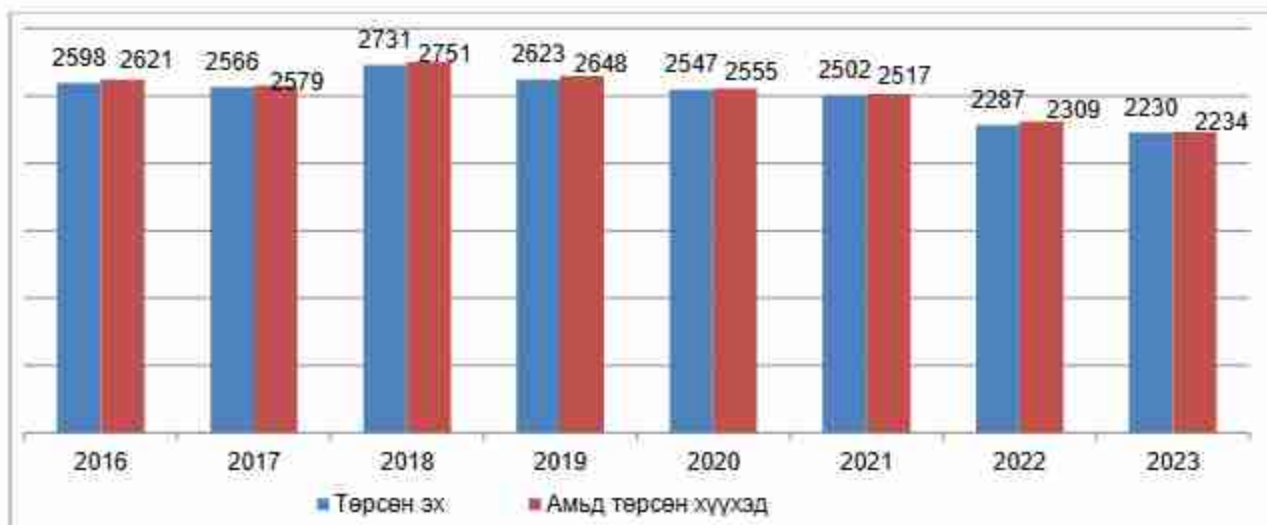
ОРХОН АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН СТАТИСТИК ҮЗҮҮЛЭЛТ

2023 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН БАЙДЛААР

ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

Аймгийн хэмжээнд 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 2230 эх төрсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 57 төрөлтөөр буюу 2.5 хувиар буурсан. Төрсөн эхчүүдийн 1365 нь буюу 61.2 хувь нь эмчийн хяналтын үзлэгт 6 ба түүнээс дээш удаа хамрагдсан. Нийт төрөлтийн 0.3 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байгаа бөгөөд улсын үзүүлэлттэй адил байна. Төрсөн эхчүүдийн 860 буюу 38.6 хувь нь төрөлтийн хүндрэлтэй төрсөн.

Төрөлт Орхон аймаг 2016-2023 он

2023 онд эхийн эндэгдэл бүртгэгдээгүй бол улсын хэмжээнд 17 тохиолдол буюу 100000 амьд төрөлтөд 26.4 промилл байна.

Эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд 2016-2023 он

Нийт төрсөн эхчүүдийн 501 /22.5%/ анх төрсөн, 594 /26.6%/ хоёр дахь төрөлт, 649 /29.1%/ гурав дахь төрөлт, 343 /15.4%/ дөрөв дэх төрөлт, 106 /4.7%/ тав дахь төрөлт, 37 /1.6%/ зургаагаас дээш удаа төрсөн байна.

Төрөлтийн давтамж

1	-	501	-	22.5%
2	-	594	-	26.6%
3	-	649	-	29.1%
4	-	343	-	15.4%
5	-	106	-	4.8%
6	-	28	-	1.3%
7	-	4	-	0.2%
8	-	3	-	0.1%
9	-	2	-	0.1%

Нийт дүн = 2230

ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ БА ТӨРӨХИЙН ӨМНӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ДЭМБ-аас жирэмсэн үеийн хяналтад наад зах нь найман удаа хамрагдсан байхыг зөвлөмж болгосон ба цусны даралт хэмжих, шээсэнд бактери, уураг илрүүлэх шинжилгээ, тэмбүү болон хүнд хэлбэрийн цус багадалтыг илрүүлэх цусны шинжилгээ, жин/өндрийн хэмжилт зэрэг тусгайлсан үйлчилгээг зөвлөмж болгодог. Манай улсад хэвийн явцтай жирэмсэн эмэгтэйг 6 удаа, өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг 8 удаа үзүүлэхийг зөвлөдөг бөгөөд эх жирэмсэн болсноо мэдмэгц 12 долоо хоногоос дотогш хугацаанд эхний үзлэгт хамрагдахыг шаарддаг.

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар жирэмсний хяналтад шинээр 1562 жирэмсэн эмэгтэйчүүд хамрагдсан ба 98.5 хувь нь эхний 3 сартайд, 1.4 хувь нь 4-6 сартайд, 0.1 хувь нь 7 ба түүнээс дээш сартайд хяналтад хамрагджээ. Хяналтад орсон жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 99.9 хувь цусны шинжилгээнд хамрагдсанаас 5.3 хувь нь цус багадалттай байна.

Жирэмсний хяналт 2018-2023

Он	Жирэмсний хяналтад шинээр орсон	Эхний 3 сартайд		4-6 сартайд	7 ба түүнээс дээш сартайд	Цус багадалттай жирэмсэн	
		Тоо	Хувь			Орхон	Улс
2018	2018	Тоо	1839	175	4	40	3.4
		Хувь	91.13	8.67	0.20	1.98	
2019	2022	Тоо	1899	117	6	35	3.5
		Хувь	93.92	5.79	0.30	1.73	
2020	1870	Тоо	1776	92	2	39	
		Хувь	95.0	4.9	0.1	2.1	3.6
2021	1636	Тоо	1583	51	2	27	4.0
		Хувь	96.7	3.1	0.1	1.6	
2022	1680	Тоо	1620	57	3	23	4.4
		Хувь	96.4	3.4	0.2	1.4	
2023	1562	Тоо	1538	22	2	83	
		Хувь	98.5	1.4	0.1	5.3	3.9

Жирэмсний хяналт өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдээр 2022-2023 он

№	Эмэгтэйн нэр	Нэгт шинжлэлт хамрагдсан эмэгтэйнүүд		Хяналтад авсан хувь						6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдаж төрсөн (хувиар)			Цус багдалттай жирэмсэн эмэгтэйнүүд (хувиар)		
		2022	2023	Эхний 3 сартайд		Өмнөх оны мөн үеэс	4-6 сартайд		7 ба түүнээс дээш сартайд		2022	2023	Өөрчлөлт	2022	2023
				2022	2023		2022	2023	2022	2023					
1	Үйлс Базрын	161	120	95.4	98.3	+1.1	0.6	1.7		61.0	65.7	+4.7		1.7	
2	Нийцэл	220	197	96.2	97.0	+1.2	1.4	3.0	0.4	57.8	63.5	+5.7	1.8	8.6	
3	Мөнхийн газар	93	114	100	98.2	-1.8		1.8	1.8	64.5	55.5	-9.0			
4	Энхжилмандариваа	194	153	97.9	98.0	+0.1	1.5	2.0	0.5	50.8	67.2	+16.4	0.5	5.9	
5	Аюуль он	337	340	93.2	95.7	+2.5	6.8	0.3		57.0	58.5	+1.5	3.9	1.5	
6	Монголжин	297	283	95.9	99.3	+3.4	4.1	0.7		63.7	67.1	+3.4	0.7	4.2	
7	Учралбар	732	706	95.7	99.0	+3.3	4.8	1.0		54.4	57.8	+3.4	0.9	4.9	
8	Мөнхсүндэрэл	119	118	95.8	96.6	+0.8	3.4	3.4	0.8	55.4	55.1	-0.3		24.1	
9	Жаргалант	27	33	100	93.9	-6.1		6.1		53.7	63.2	+9.5	3.7		
	Аймагийн дүн	1680	1582	96.4	98.3	+2.1	3.4	1.4	0.2	58.0	61.2	+3.2	1.4	5.3	

Цус багдалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь Мөнхсүндэрэл, Нийцэл, Энхжилмандариваа өрхийн эрүүл мэндийн төвүүд дээр огцом өссөн байна.

Шинээр хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүд тэмбүү илрүүлэх шинжилгээнд 99.9 хувь хамрагдсанаас 0.6 хувьд нь тэмбүү өвчин илэрсэн ба өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.6 хувиар буурсан. Заг хүйтэн илрүүлэх шинжилгээнд жирэмсэн эмэгтэйчүүд 99.9 хувь хамрагдаж 0.06 хувьд эерэг илэрсэн. Трихомониаз илрүүлэх шинжилгээнд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 1.9 хувьд нь трихомониаз өвчин илэрч өмнөх оноос 0.5 хувиар өссөн байна. 2023 онд аймгийн хэмжээнд төрөлхийн тэмбүүгийн 1 тохиолдол бүртгэгдэж өнгөрсөн онтой адил байна.

Жирэмсний хяналт /Орхон аймаг 2016-2023 он/

Жирэмсний хяналт 2023, хувиар

№	Аймаг/хот	Хяналтад авсан хувь			6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдаж төрсөн	Цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүд
		Эхний 3 сартайд	4-6 сартайд	7 ба түүнээс дээш сартайд		
А	Б	1	2	3	4	5
1	Архангай	88.5	10.2	1.4	79.6	2.7
2	Баян-Өлгий	93.1	6.8	0.2	72.0	8.9
3	Баянхонгор	92.0	7.0	1.0	93.1	3.0
4	Булган	95.1	4.5	0.4	78.9	1.1
5	Говь-Алтай	94.0	5.9	0.1	80.0	1.0
6	Говьсүмбэр	92.8	6.1	1.1	90.0	5.7
7	Дархан-Уул	96.7	3.2	0.2	77.9	13.1
8	Дорноговь	91.0	7.7	1.2	85.8	2.4
9	Дорнод	94.1	5.7	0.2	84.2	2.2
10	Дундговь	91.3	7.7	0.9	92.2	0.5
11	Завхан	93.1	6.7	0.2	85.8	2.6
12	Орхон	98.5	1.4	0.1	61.2	5.3
13	Өвөрхангай	93.0	6.3	0.7	72.5	2.7
14	Өмнөговь	89.9	9.0	1.1	96.1	1.5
15	Сүхбаатар	88.4	10.8	0.8	97.0	2.0
16	Сэлэнгэ	89.9	9.0	1.0	87.9	1.0
17	Төв	92.6	6.9	0.5	91.3	1.9
18	Увс	96.6	3.1	0.3	63.4	2.2
19	Ховд	93.3	6.2	0.5	93.2	6.8
20	Хөвсгөл	92.8	6.6	0.5	72.1	1.6
21	Хэнтий	93.2	6.2	0.6	75.1	1.5
22	Аймгийн дундаж	93.0	6.5	0.6	80.1	3.8
23	Улаанбаатар	91.6	7.5	0.9	80.8	4.1
24	Улсын дундаж	92.2	7.0	0.8	80.5	3.9

Жирэмсний эрт үеийн хяналтын улсын дундаж 92.2 хувь, 6 ба түүнээс дээш удаагийн хяналт 80.5 хувьтай байна. Жирэмсний хяналтыг улс аймгийн үзүүлэлттэй харьцуулахад эрт үеийн хяналт хамгийн өндөр аймаг боловч 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдаж төрсөн үзүүлэлтээр хамгийн сүүлд орж байна.

ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭС

Аймгийн хэмжээнд 2023 онд 2230 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 57 төрөлтөөр буурсан. Гэрийн төрөлт 6 бүртгэгдсэн. 2023 оны байдлаар аймгийн хэмжээнд 2234 хүүхэд амьд төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 75 хүүхдээр буурсан. Амьд төрсөн хүүхдийн 92 нярай буюу 4.1 хувь нь 2500 гр-аас доош жинтэй төрсөн. Төрөлхийн гажигтай төрсөн 22 тохиолдол буюу 1000 амьд төрөлтөнд 9.8 буюу өмнөх оноос 2.8 промиллоор буурсан.

Амьд төрсөн хүүхдийн тоо 2017-2023 он

Үзүүлэлт	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Орхон аймаг	2696	2621	2648	2555	2517	2309	2234
Улсын дүн	80875	78194	78223	76261	71658	65586	64306

Амьд төрсөн хүүхэд, эхийн тээлтийн хугацаа 2023, хувиар

№	Аймаг/хот	Эхийн тээлтийн хугацаа эзлэх хувь					Төрөлхийн гажигтай төрсөн	2500 гр-аас доош жинтэй төрсөн хүүхэд
		22-28 долоо хоногтой	29-32 долоо хоногтой	33-36 долоо хоногтой	37-41 долоо хоногтой	42 долоо хоногоос дээш		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	0.2	1.2	3.7	94.9	0.0	0.5	4.7
2	Баян-Өлгий	0.2	0.8	2.9	96.1	0.0	0.4	5.4
3	Баянхонгор	0.1	0.8	4.6	94.6	0.0	0.4	4.5
4	Булган	0.2	0.2	6.3	93.3	0.0	1.2	2.8
5	Говь-Алтай	0.2	0.5	2.2	97.0	0.0	1.0	4.4
6	Говьсүмбэр	0.3	0.6	2.0	97.1	0.0	1.7	2.9
7	Дархан-Уул	0.1	0.3	3.5	93.4	2.7	0.2	2.4
8	Дорноговь	0.6	0.3	2.6	96.3	0.3	0.5	2.5
9	Дорнод	0.1	0.3	3.2	96.4	0.0	0.9	2.8
10	Дундговь	0.6	0.6	2.5	96.4	0.0	0.9	2.7
11	Завхан	0.1	0.6	2.5	96.8	0.0	0.6	3.7
12	Орхон	0.2	0.5	3.7	95.6	0.0	1.0	4.1
13	Өвөрхангай	0.3	0.9	3.9	94.9	0.0	0.2	4.8
14	Өмнөговь	0.3	0.6	3.0	95.8	0.4	0.3	3.2
15	Сүхбаатар	0.1	1.0	3.5	95.4	0.0	0.7	3.1
16	Сэлэнгэ	0.1	0.8	2.9	96.3	0.0	0.3	3.3
17	Төв	0.1	0.4	5.3	94.1	0.1	0.4	2.4
18	Увс	0.1	0.3	3.8	95.7	0.0	0.6	3.3
19	Ховд	0.3	0.5	5.0	94.1	0.0	0.7	3.0
20	Хөвсгөл	0.2	0.7	5.1	93.8	0.2	0.9	2.9
21	Хантий	0.2	0.5	3.5	95.9	0.0	0.7	2.6
22	Аймгийн дундаж	0.2	0.6	3.7	95.3	0.2	0.6	3.6
23	Улаанбаатар	0.4	1.0	6.5	92.0	0.1	0.8	5.0
24	Улсын дундаж	0.3	0.8	5.2	93.5	0.2	0.7	4.4

Төрсөн хүүхдийн мэдээлэл / Орхон аймаг 2016-2023 он/

ДЭМБ-ын зөвлөснөөр нийт төрөлтийн 5-15 хувь нь мэс заслын аргаар төрүүлж болно гэж үздэг. Манай аймгийн хувьд 2023 оны байдлаар 592 эх буюу 26.5 хувь нь мэс заслын аргаар хүүхдээ төрүүлсэн байна. Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн тоог өмнөх онтой харьцуулахад 1 хувиар өссөн байна. Нийт төрсөн эхчүүдийн 1767 /79.2%/ хувь нь Орхон аймгийн харьяат, 20.8 хувь нь бусад орон нутгийн харьяатай эхчүүд төрсөн байна.

Төрсөн тухай үзүүлэлт /Сүүлийн 7 жилээр/

Амьгүй төрөлтийн түвшин 1000 нийт төрөлтөд 2016-2023 он

Он	Орхон аймаг	Улсын дундаж
2016	2.6	6.2
2017	6.6	6.0
2018	4.0	5.6
2019	4.1	5.2
2020	5.1	5.4
2021	4.4	5.5
2022	4.4	5.3
2023	4.0	5.3

Амьгүй төрөлтийн түвшин 1000 нийт төрөлтөд 4.0 өмнөх оноос 0.4, улсын дунджаас 1.3 промилоор бага байна.

Охидын төрөлтийн 54 тохиолдол бүртгэгдэж тухай насны 1000 эмэгтэйд 6.4 ногдож байна. Өмнөх оноос 28 тохиолдлоор буурсан. Охидын төрөлт нийт төрөлтийн 2.4 хувийг эзэлж байгаа бол 35-аас дээш насны төрөлт 22.6 хувийг эзэлж байна. Охидын төрөлтийн 13 тохиолдол харьяаллын бус иргэд төрсөн байна.

Төрөлт, төрөх үед үзүүлсэн эмнэлгийн тусламж 2023, хувиар

№	Аймаг/хот	Төрөлтийн эзлэх хувь					20 хурталх насны төрөлт	35-аас дээш насны төрөлт
		Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг	Сумын нэгдсэн эмнэлэг	Сумын эмнэлэг	Гэртээ		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	86.6	0.0	0.0	13.1	0.3	3.0	17.9
2	Баян-Өлгий	85.6	0.0	0.0	14.2	0.2	0.9	18.8
3	Баянхонгор	95.1	0.0	0.0	4.5	0.4	4.6	16.7
4	Булган	83.3	0.0	0.0	16.6	0.2	4.2	21.9
5	Говь-Алтай	95.2	0.0	0.0	4.5	0.3	5.1	19.8
6	Говьсүмбэр	99.4	0.0	0.0	0.3	0.3	5.9	22.6
7	Дархан-Уул	99.5	0.0	0.0	0.0	0.5	3.7	23.2
8	Дорноговь	90.3	0.0	8.5	1.1	0.1	4.8	21.2
9	Дорнод	97.8	0.0	0.0	1.9	0.3	3.9	24.4
10	Дундговь	94.9	0.0	0.0	5.1	0.0	4.9	17.9
11	Завхан	59.6	0.0	35.0	5.3	0.1	3.2	18.5
12	Орхон	99.6	0.0	0.0	0.1	0.3	2.4	22.6
13	Өвөрхангай	81.1	0.0	12.8	6.0	0.2	4.0	21.2
14	Өмнөговь	82.1	0.0	0.0	17.8	0.1	4.4	19.4
15	Сүхбаатар	95.7	0.0	0.0	4.0	0.3	4.2	23.4
16	Сэлэнгэ	52.6	0.0	40.4	6.7	0.3	3.4	24.2
17	Төв	84.3	0.0	0.0	15.6	0.1	4.0	26.3
18	Увс	90.7	0.0	0.0	9.0	0.2	1.8	19.5
19	Ховд	87.9	0.0	6.6	5.5	0.0	2.7	18.6
20	Хөвсгөл	87.0	0.0	0.0	12.5	0.5	5.6	18.6
21	Хэнтий	80.8	0.0	9.6	9.3	0.2	5.0	20.7
22	Аймгийн дундаж	87.4	0.0	6.0	7.3	0.2	3.6	20.6
23	Улаанбаатар	93.6	6.1	0.0	0.0	0.4	3.0	25.1
24	Улсын дундаж	90.7	3.2	2.4	3.4	0.3	3.3	23.0

ТӨРСНИЙ ДАРААХ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2023 оны байдлаар жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэлийн 1948 тохиолдол бүртгэгдсэн.

Нийт хүндрэл дотор :

- Жирэмсэн үеийн хүндрэл – 48.1 хувь
- Төрөх үеийн хүндрэл – 38.6 хувь
- Төрсний дараах үеийн хүндрэл – 0.7 хувь

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах хүндрэл 2016-2023 он

Он	Жирэмсний хүндрэл		Төрөлтийн хүндрэл		Төрсний дараах хүндрэл	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
2016	630	24.2	1672	64.0	19	0.7

2017	634	24.7	1651	64.0	15	0.6
2018	716	26.2	1827	67.0	17	0.7
2019	516	19.7	1640	62.0	25	1.0
2020	642	32.9	1294	66.3	14	0.7
2021	1020	40.8	1390	55.6	23	0.9
2022	894	39.1	961	42.0	23	1.0
2023	1072	48.1	860	38.6	16	0.7

ЖИРЭМСЛЭЛТЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА ХЭРЭГЛЭЭ

Аймгийн хэмжээнд төрөх насны эмэгтэйчүүдийн 59.5 хувь нь буюу 1000 эмэгтэй тутмын 595.5 нь жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэгсэл хэрэглэсэн байна. Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглээг төрлөөр нь авч үзэхэд бэлгэвч 31.3, ерөндөг 29.7, бэлдмэл /эм/ 19.6, тариа 9.8, суулгац 3.5, гуурсан хоолой боох 2.0 хувийг тус тус эзэлж байна. Жирэмслэхээс сэргийлэх арга хэрэгсэл хэрэглэж байгаад жирэмсэлсэн 15 тохиолдол бүртгэгдсэн.

ЖСАХ хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүдийн тоо оны эцсийн байдлаар 2016-2023

	Бүгд	ЖСАХ-ийн төрлөөр						
		Бэлдмэл п./эм	Тариа	Суулгац	Бэлгэвч	Ерөндөг	Гуурсан хоолой боох	Бусад
2016	16285	3065	1817	95	6933	4095	259	21
2017	15232	2931	2135	176	5496	4203	249	42
2018	15167	3280	1754	207	5193	4517	216	
2019	15010	3230	1357	294	5396	4444	273	16
2020	15573	3123	1765	315	5325	4759	286	
2021	15577	3114	1654	469	5276	4596	325	143
2022	15458	2697	1563	570	5267	4360	324	670
2023	15422	3018	1522	533	4831	4587	321	610

ҮР ХӨНДӨЛТ

2023 онд үр хөндөлтийн 212 тохиолдол бүртгэгдэж өмнөх оны мөн үеэс 196 тохиолдлоор буурсан, 1000 амьд төрөлтөд 94.9 промилл. Үр хөндөлт хийлгэж буй эмэгтэйчүүдийг насны бүлгээр авч үзэхэд 20-иос доош насны үр хөндөлт 11 буюу 5.2 хувьтай байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 20-иос доош насны үр хөндөлтийн түвшин 1.3 промилоор өссөн.

Үр хөндөлтийн түвшин 2023

№	Аймаг/хот	Үр хөндөлтийн тоо			Үр хөндөлтийн харьцаа (1000 амьд төрөлтөд)		
		2022 он	2023 он	5 жилийн дундаж	2022 он	2023 он	5 жилийн дундаж
1	Архангай	202	137	249	150.5	103.8	162.3
2	Баян-Өлгий	101	147	108	36.4	54.3	37.7
3	Баянхонгор	133	84	220	79.3	52.0	118.3
4	Булган	50	55	71	73.6	91.7	97.1
5	Говь-Алтай	35	45	60	33.6	45.8	49.5
6	Говьсүмбэр	12	19	35	31.7	55.4	85.5
7	Дархан-Уул	576	490	578	287.6	242.9	266.3
8	Дорноговь	330	360	337	264.0	335.2	255.1
9	Дорнод	255	173	345	160.6	114.3	195.7
10	Дундговь	97	125	101	143.5	180.6	124.3
11	Завхан	27	11	35	24.5	9.7	28.1
12	Орхон	408	212	207	176.7	94.9	84.6
13	Өвөрхангай	167	164	167	84.0	83.3	74.6
14	Өмнөговь	477	419	580	378.9	299.9	380.5
15	Сүхбаатар	87	110	102	78.4	90.7	80.8
16	Сэлэнгэ	10	33	24	7.5	25.2	15.4
17	Төв	121	61	79	151.3	77.2	80.9
18	Увс	203	245	267	121.0	140.3	144.8
19	Ховд	12	44	36	6.6	23.3	17.4
20	Хөвсгөл	40	27	41	17.4	12.4	16.0
21	Хэнтий	77	68	86	59.3	52.8	59.0
22	Аймгийн дүн	3420	3029	3728	112.5	100.9	110.2
23	Улаанбаатар	9648	9168	9714	274.1	267.3	259.9
24	Улсын дүн	13068	12197	13442	199.2	189.7	188.8

Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 19 тохиолдол буюу 8.9 хувь нь төрөөгүй ба анх удаа үр хөндүүлсэн байна. Нийт үр хөндөлт хийлгэсэн эмэгтэйчүүдийн 168 тохиолдол 79.2 хувьд жирэмснээс сэргийлэх арга хэрэгсэл хэрэглүүлсэн.

Үр хөндөлт 2016-2023 он /улс, аймаг/

№	Он	Үр хөндөлтийн тоо	Улсын дундаж 1000 амьд төрөлтөд	Орхон аймаг 1000 амьд төрөлтөд
1	2016	773	234.2	297.5
2	2017	626	235.8	242.7
3	2018	263	204.0	95.6

4	2019	234	198.0	89.2
5	2020	150	191.7	58.7
6	2021	33	168.1	13.1
7	2022	408	199.2	178.4
8	2023	212	189.7	94.9

НЯЛХАС БОЛОН ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар тав хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдлийн 21 тохиолдол бүртгэгдэж, амьд төрсөн 1000 хүүхдэд 9.4 ногдож байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 1000 амьд төрөлтөд ноогдох тав хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл 2.5 промилоор өссөн. Тав хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдлийн 13 /61.9%/ эрэгтэй, 8 /3.8%/ эмэгтэй хүүхэд байна.

Тав хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл 2023 /үндсэн онош/

Үндсэн онош

K56.5	-	1	-	4.8%	Гэдэсний түгжрэлтэй наалданги [наалданц]
P07.0	-	1	-	4.8%	Хэт бага нинтэй төрөх
P21.0	-	1	-	4.8%	Төрөх үеийн хүнд бүтэлт
P22.0	-	2	-	9.5%	Нярайн амьсгал гачаалын хамшинж
P23.9	-	1	-	4.8%	Төрөлж пневмони, тодорхойгүй
P24.1	-	1	-	4.8%	Нярай ураг орчмын шингэн ба салиагаар хахах
P24.3	-	1	-	4.8%	Нярай хоол ба сүүгээр гүлфиснаас хахах
P25.1	-	1	-	4.8%	Перинаталь үед үүссэн пневмоторакс
P28.5	-	1	-	4.8%	Нярайн амьсгалын дутмагшил
P91.1	-	1	-	4.8%	Нярайн тархины ховдол тойронгийн олдмол
уяланхай					
Q20.1	-	1	-	4.8%	Баруун ховдол хоёр гарах амсартай байх
Q21.2	-	1	-	4.8%	Тосгуур-ховдол хоорондын таслаачийн гажиг
Q21.3	-	1	-	4.8%	Фаллогийн дөрвөл
Q39.1	-	1	-	4.8%	Мөгөөрсөн ба улаан хоолойн цорготой улаан
хоолойн битүүрэл					
Q89.7	-	1	-	4.8%	Өөр бүлэгт ангилаагүй төрөлх олон гажиг
W17	-	1	-	4.8%	Нэг түвшинээс өөр түвшин рүү ойчих
W75	-	2	-	9.5%	Орон дотроо санамсаргүй амьсгал боогдох,
дарагдах					
W78	-	1	-	4.8%	Ходоод дахь зүйл амьсгалын зам таглах
X40	-	1	-	4.8%	Опиоид бус өвчин намдаах, халуун бууруулах ба хэрлэгийн эсрэг эмэнд санамсаргүй хордох, өртөх

Нийт дун = 21

Аймгийн хэмжээнд нялхсын эндэгдлийн 18 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 8.1 промилл. Өмнөх оны мөн үеэс 3 тохиолдол буюу 1.6 промилоор өссөн. Улсын дунджаас 4.2 промилоор бага байна. Нялхсын эндэгдлийн 10 тохиолдол эрэгтэй, 8 тохиолдол эмэгтэй бүртгэгдсэн. Нялхсын эндэгдлийн 66.7 хувийг 0-28 хоногтой нярайн эндэгдэл эзэлж байна. Нялхсын эндэгдлийг шалтгаанаар авч үзвэл: Перинаталь үеийн эмгэг 55.5 хувь, төрөлхийн хөгжлийн гажиг 22.2 хувь, осол гэмтэл, гадны шалтгаант 16.6 хувийг тус тус эзэлж байна.

Нялхсын эндэгдэл 2023, 1000 амьд төрөлтөд, аймгаар

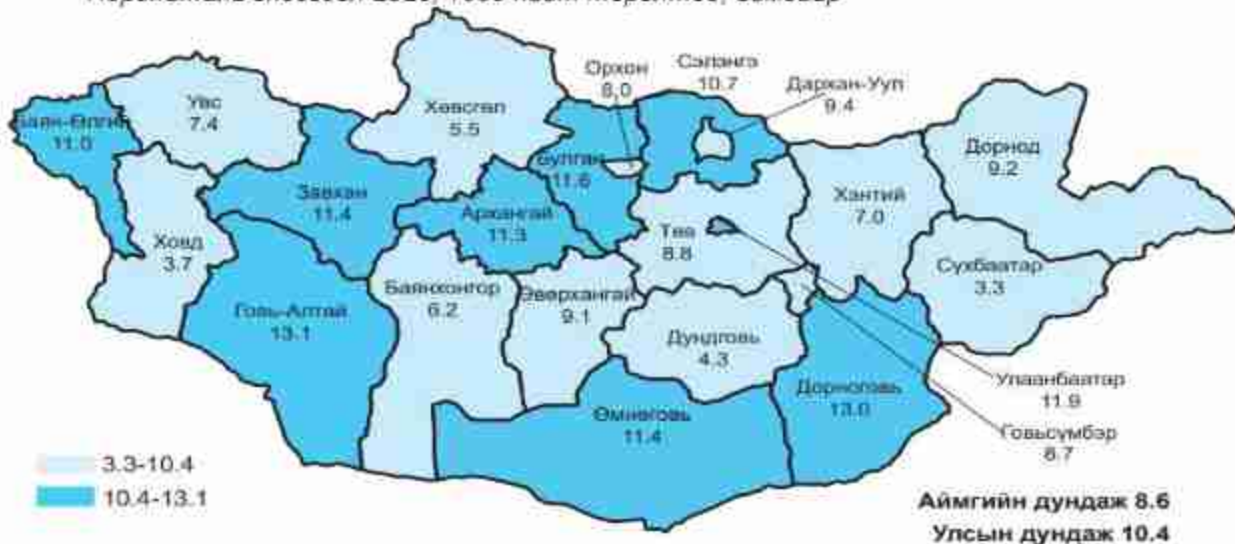

Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл нас, хүйсээр, 2018-2023 он

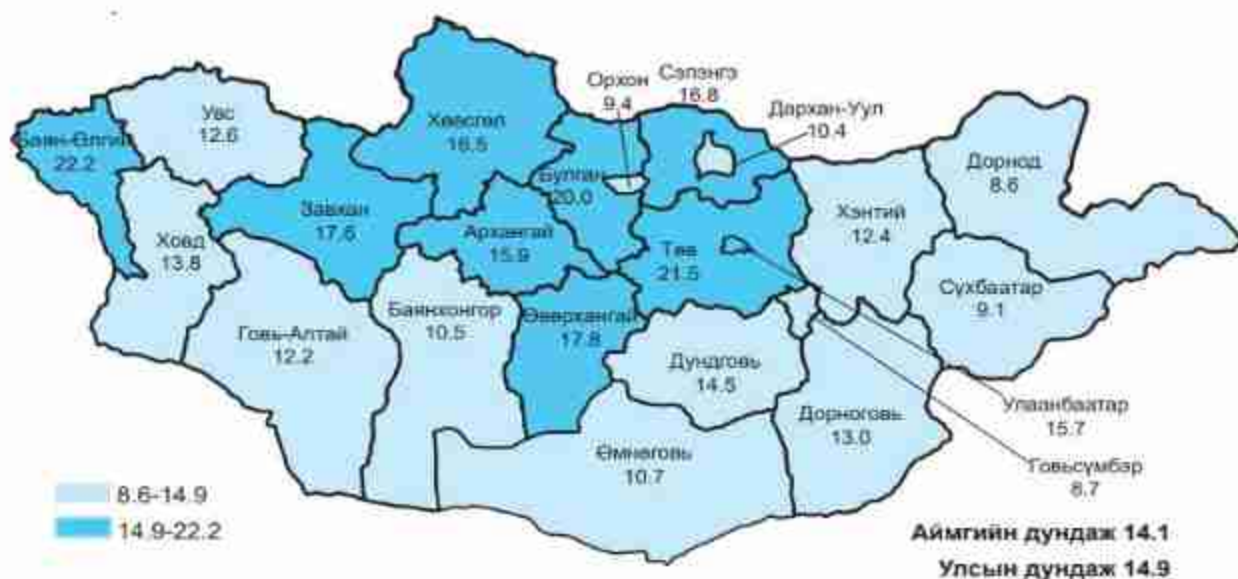
Үзүүлэлт	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Орхон	Улс	Орхон	Улс	Орхон	Улс	Орхон	Улс	Орхон	Улс	Орхон	Улс
Перинаталь эндэгдлийн түвшин	8.3	8.3	8.3	11.9	8.3	8.3	8.3	11.9	8.2	10.8	8.0	10.4
1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	8.3	8.3	6.5	13.4	8.3	8.3	6.5	13.4	6.5	12.4	8.1	12.3
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	10.6	10.6	9.4	16.9	10.6	10.6	9.4	16.9	6.9	15.5	9.4	14.9

Перинаталь эндэгдлийн түвшин өмнөх оноос 0.2 промилоор буурсан. Улсын дунджаас 2.4 промилоор бага байна. Улсын хэмжээнд 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 961 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 14.9 ногдож байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 58 тохиолдлоор буурсан байна.

Перинаталь эндэгдэл 2023, 1000 нийт төрөлтөд, аймгаар

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 2023, 1000 амьд төрөлтөд, аймгаар

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Аймгийн хэмжээнд Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв, Өрхийн эрүүл мэндийн төв, Сумын эрүүл мэндийн төв, Хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага, Эрдэнэт сувилал, Эрдэнэт медиал зэрэг 167 байгууллагууд 2073 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, бусад ажилчид эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэн ажиллаж байна.

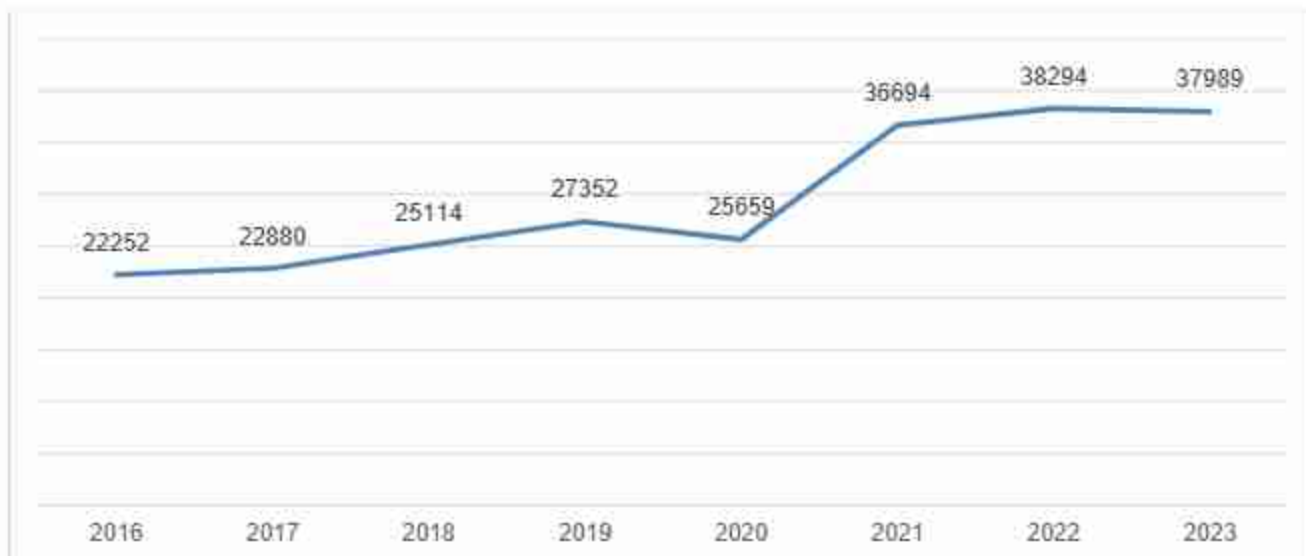
Эрүүл мэндийн байгууллагын тоо 2016-2023 он

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Эрүүл мэндийн газар	1	1	1	1	1	1	1	1
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	8	8	8	8	8	8	8	8
Жаргалант сумын эрүүл мэндийн төв	1	1	1	1	1	1	1	1
Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	1	1	1	1	1	1	1	1
Ортой хувийн эмнэлэг	11	12	12	14	13	13	12	12
Клиник хувийн	50	50	56	56	56	55	54	53
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	8	8	8	10	13	10	13	9
Хувийн эмийн сан	51	56	56	59	66	76	85	80
Эрдэнэт сувилал цогцолбор	1	1	1	1	1	1	1	1
Эрдэнэт медиал							1	1
Нийт	132	138	144	151	160	166	177	187

Аймгийн хэмжээнд эрүүл мэндийн байгууллагын хэвтэн эмчлүүлэх, ашиглах орны дээд хязгаарыг 2023 онд нийт 1041 ороор баталж, БОЭТ 433, хувийн хэвшлийн ортой эмнэлгүүд 463, Жаргалант сум 12, Эрдэнэт медиал 33, Эрдэнэт сувилал 100 ортойгоор үйл

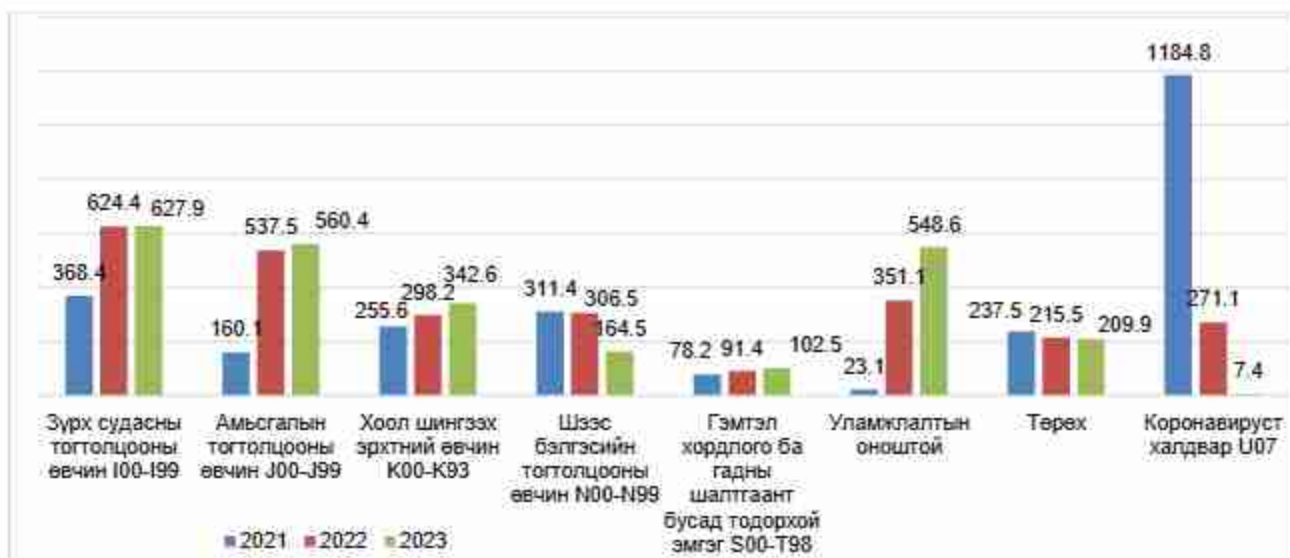
ажиллагаа явуулж байна.

Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2016-2023 он

Хэвтэн эмчлүүлэх иргэдийн тоо сүүлийн 3 жилд огцом өссөн. Шалтгаанаар нь авч үзвэл зүрх судасны өвчлөл 10000 хүн амд 628, амьсгалын замын өвчлөл 560.4, уламжлалт оношоор хэвтэн эмчлүүлэгчид 548.6, хоол боловсруулах өвчлөлүүд 342.6 промилоор тэргүүлж байна. Шээс бэлгэсийн өвчлөлөөр хэвтэн эмчлүүлсэн иргэдийн тоо буурсан байна.

Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тэргүүлэх өвчлөл 10000 хүн амд

Орны үзүүлэлт 2021-2023

№	Эмнэлгийн нэр	Төсөвт орны тоо			Хэвтэн эмчлүүлсэн хүний тоо			Ор хоног		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1	Ачит	53	51	51	2560	2681	2612	17866	19360	19717
2	Бадархундага	51	53	51	2651	2924	2469	18460	20516	17071
3	Талын булаг	52	49	57	2388	1804	1915	16349	12481	13862
4	Их тавт	25	27	31	752	1083	1077	5676	7784	7451
5	Тайхар	55	49	51	2794	2784	2916	20778	18906	18997
6	Нейрон	22	24	18	686	886	764	5254	5900	5116
7	Эрхэсторгил	15	17	17	537	893	713	3311	5139	4064
8	Мөнхийн үйлс	25	22	24	874	1008	1139	5791	6914	7994
9	Очирувидас	48	50	58	1624	2181	1797	11519	15616	12522
10	Оюу	10	12	15	286	285	328	1887	1649	2037
11	Эрдэнэт медиал		38	33		461	1102		2230	5183
12	Баянөндөр	50	51	60	1841	1241	2012	14687	9009	14172
13	Шинэ эрин мед	25	20	30	308	1123	930	2293	8450	6870
14	БОЭТ	434	434	433	17920	18346	17773	123842	116629	120010
15	Сум	10	10	12	190	315	442	1368	2167	3085
16	Медипас	25	38		1283	279		6281	1317	
	Нийт	900	907	941	36694	38294	37989	255362	254067	258151

Аймгийн орны фонд ашиглалтын хувь 78, дундаж ор хоног 6.8, орны эргэлт 42.3, улсын дундаж орны фонд ашиглалт 66.1 хувьтай байна.

Орны үзүүлэлт 2021-2023

№	Эмнэлгийн нэр	Дундаж ор хоног /1 өвчтөний хэвтэж эмчлүүлсэн хоног/			Орны эргэлт /эмнэлгийн 1 орон дээр хэвтэн эмчлүүлсэн хүний тоо/			Орны фонд ашиглалт /гужайн жилд 1 орыг ашигласан хоногийн тоо/			Орны фонд ашиглалтын хувь		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1	Ачит	7	7.2	7.5	48.3	52.6	51.2	337	380	386.6	92.4	104	105.9
2	Бадархундага	7	7	6.9	52	55.2	48.4	362	387	334.7	99.2	106	91.7
3	Талын булаг	6.8	6.9	7.2	45.9	36.8	33.6	314	255	243.2	86.1	69.8	66.6
4	Их тавт	7.5	7.2	6.9	30.1	40.1	34.7	227	288	240.4	62.2	79	65.9
5	Тайхар	7.4	6.8	6.5	50.8	56.8	57.2	378	386	372.5	104	106	102.1
6	Нейрон	7.7	6.7	6.7	31.2	36.9	42.4	239	246	284.2	65.4	67.4	77.9
7	Эрхэсторгил	6.2	5.8	5.7	35.8	52.5	41.9	221	302	239.1	60.5	82.8	65.5
8	Мөнхийн үйлс	6.6	6.9	7.0	35	45.8	47.5	232	314	333.1	63.5	86.1	91.3
9	Очирувидас	7.1	7.2	7.0	33.8	43.6	31.0	240	312	215.9	65.7	85.6	59.1
10	Оюу	6.6	5.8	6.2	28.6	23.8	21.9	189	137	135.8	51.7	37.6	37.2
11	Эрдэнэт медиал		4.8	4.7	0	12.1	33.4	0	58.7	157.1	0	32.2	43.0
12	Баянөндөр	8	7.3	7.0	36.8	24.3	33.5	294	177	236.2	80.5	48.4	64.7
13	Шинэ эрин мед	7.4	7.5	7.4	12.3	56.2	31.0	91.7	423	229.0	25.1	116	62.7
14	БОЭТ	6.9	6.4	6.8	41.3	42.3	41.0	285	269	277.2	78.2	73.6	75.9
15	Сум	7.2	6.9	7.0	19	31.5	36.8	137	217	257.1	37.5	59.4	70.4
16	Медипас	4.9	4.7		51.3	7.3		251	34.7		68.8	9.5	0.0

Дундаж ор хоног Ачит эмнэлгийн 7.5, Шинэ эрин мед 7.4, Талын булаг 7.2 хамгийн өндөр байгаа бол эмнэлгийн нэг орон дээр хэвтэн эмчлүүлсэн хүний тоо буюу орны эргэлтээр Тайхар 57.2, Ачит 51.2, Бадархундага 48.4-өөр тэргүүлж байна. Орны фонд ашиглалт Ачит 105.9, Тайхар 102.1 байгаа нь эрүүл мэндийн газраас баталсан орны дээд хязгаарыг хэтрүүлэн хэвтэн эмчилсэн байна.

ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Өрхийн эрүүл мэндийн төв нь хот, суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрээгээр гүйцэтгэх үндсэн чиг үүрэг бүхий сайн дурын үндсэн дээр бүртгүүлсэн хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага юм. Монгол Улсад өрх, сумын эрүүл мэндийн төвүүд нь харьяаллын хүн амд чиг үүргийн дагуу тав хүртэлх насны хүүхдийн дархлаажуулалт, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн хяналт, эх хүүхдийн гэрийн эргэлт зэрэг 8 төрлийн тусламж үйлчилгээг үзүүлэн ажилладаг.

2023 оны байдлаар 8 өрхийн эрүүл мэндийн төв Баян-Өндөр сумын 102814 мянган хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. Найман өрхийн эрүүл мэндийн төвд их эмч 57, сувилагч 67 болон нийт 185 албан хаагч хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. 2023 оны байдлаар аймгийн хэмжээний нийт үзлэгийн 47.8 хувийг сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд хийгдэж, нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо 6270 буюу нэг өдөрт 285 хүн тусламж үйлчилгээ авсан үзүүлэлттэй байна. Нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэг 50.3 байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс (1.4) хувиар, гэрийн идэвхтэй үзлэг 31.7 байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс (2.3) хувиар тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд 2016-2022 он

Үзүүлэлт	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Их эмчийн тоо	43	48	51	51	58	49	56	57
Сувилагчийн тоо	42	43	49	49	59	60	64	67
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	315051	302148	292072	324340	358780	394058	353181	340716
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	45.7	45.9	49.7	48.1	45.8	50.9	49	171771
Нэг иргэнийн жилд үзүүлсэн тоо	2.9	3.1	3	3.3	3.4	3.8	3.4	3.3
Нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэгийн тоо	7327	6295	5727	6360	6185	8042	7207	5977
Жирэмсний эрт үеийн хяналт	90.8	89.9	91	93.9	93.1	96.8	96.4	96.5

ӨРХ СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧНИЙ ЭРТ ИЛРҮҮЛГИЙН ҮЗЛЭГ

2023 оны байдлаар аймгийн хэмжээнд артерийн гипертензи эрт илрүүлгийн үзлэгт нийт 18-с дээш насны нийт 52703 буюу хамрагдвал зохих хүн амын 99.3 хувийг эзэлж, өмнөх оноос (36.5) хувиар өсч үр дүнгийн үзүүлэлтээр 0.9 хувь нь онош батлагдсан. Чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт нийт 40-дээш насны нийт 29409 буюу хамрагдвал зохих хүн амын 117.7 хувийг эзэлж, өмнөх оноос (39.5) хувиар өсч, үр дүнгийн үзүүлэлтээр 0.4 хувь онош батлагдсан байна.

2023 ОНЫ БАЙДЛААР

№	Эмнэлгийн нэр	АРТЕРИЙН ГИПЕРТЕНЗИ ЭРТ ИЛРҮҮЛЭГ						ЧИХРИЙН ШИЖИН ХАМ ШИЖ - 2 ЭРТ ИЛРҮҮЛЭГ							
		Хамрагдсан хүний тоо		Оношлогдсон АГ		Хамрагдалтын хувь		Хамрагдсан хүний тоо		Оношлогдсон ЧШ		Хамрагдалтын хувь		Өмнөх оны мөн үеэс	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023		
1	Үйлс Бадрах	3535	3759	109	8	36.7	59.2	+22.5	2489	2137	18	8	59.8	71.7	+20.9
2	Нийцал	6289	6316	101	113	95.0	113.8	+28.8	2850	4082		13	103.7	119.1	+15.4
3	Мөнхийн гэгээ	4273	4465	254	122	72.7	112.9	+40.2	2381	2388	23	55	85.9	105.9	+20.3
4	Энхжилтэндэвчлэл	5835	5398	99	24	89.4	110.3	+20.9	3665	2480	1	8	82.6	106.9	+14.3
5	Аюуны оч	5800	9344	7	30	45.6	83.4	+48.4	4486	5971	6	21	83.4	117.1	+51.7
6	Мандуцан	2529	6957	21	37	21.3	74.1	+52.8	1822	3992	4	6	48.4	114.4	+66.0
7	Учралтбаяр	3550	6597	15	16	41.4	96.8	+55.4	1882	2280	4		52.7	106.0	+53.3
8	Мөнх сундрал	5194	5044	132	105	84.1	116.5	+32.0	2047	2292			63.4	99.0	+33.6
9	Жаргалант	1361	1732	4	15	55.3	96.8	+41.5	797	1097	3	7	38.8	100.3	+55.5
	Бүгд	43118	49612	742	470	62.8	93.5	+30.7	26522	26696	59	118	78.2	106.9	+28.6
	АЙМГИЙН ДҮН	43118	52703	742	470	62.8	99.3	+36.8	26522	29409	59	118	78.2	117.7	+39.5

СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны А/540 дугаар тушаалаар сумын эрүүл мэндийн төвүүдийг нь аймгийн төвөөс алслагдсан байдал, хүн амын тоо, аймгийн төв хүртэлх зорчих

хугацаанаас хамааран А, Б, В зэрэглэлд ангилна. Жаргалант сумын эрүүл мэндийн төв нь В зэрэглэлд багтдаг ба нийт 22 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, 12 ортойгоор үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд 2016- 2023 он

Үзүүлэлт	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Их эмчийн тоо	4	4	3	5	4	4	4	4
Сувилагчийн тоо	5	5	5	5	4	5	5	4
Эмнэлгийн орны тоо	10	10	10	10	10	10	10	12
Дундаж ор хоног	7.5	7.3	7.3	6.8	6.9	7.2	6.8	6.9
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	8773	12906	10528	11246	10702	20021	10195	10404
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	24.5	39.6	30	39.9	30.1	59.4	42	45.2
Нэг иргэнийн жилд үзүүлсэн тоо	2.3	3.3	2.7	3	3.1	5.8	3	3
Жирэмсний эрт үеийн хяналт	89.1	100	97.1	93.5	94.9	82.3	100	94
Эхийн эндэгдэл /100 000 амьд төрөлтөд/	0	0	0	0	0	0	0	0
Нялхасын эндэгдэл	0	1	0	0	1	0	1	2

2023 оны байдлаар аймгийн нийт орны 1.1 хувь нь сумын эрүүл мэндийн төвийн эмнэлэгт ногдож байна.

БҮСИЙН ОНОШИЛГОО ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв нь бүс нутгийн хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх, эрүүл 131 их эмч, 182 сувилагч, 78 эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой бусад ажилтан, нийтдээ 537 эмч эмнэлгийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байна. Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд нийт орны 41.6 хувь нь ногдож байна.

БОЭТ-д 2023 онд 17864 хүн хэвтэн эмчлүүлсэн ба нийт эмнэлэгт хэвтэгсдийн 46.8 хувийг эзэлж байна.

БОЭТ-ийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд 2016- 2023 он

Үзүүлэлт	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Их эмчийн тоо	111	107	115	123	119	117	122	131
Сувилагчийн тоо	202	205	194	199	194	195	183	182
Эмнэлгийн орны тоо	434	434	434	434	434	434	434	433
Дундаж ор хоног	7.4	7.0	6.7	6.8	6.6	6.9	6.3	6.7
Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо	15668	14466	15257	16934	13587	17920	18346	17864
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	47.3	35.0	39.6	32.5	40.2	29.8	37.9	34.3

Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	137396	143778	157316	172095	153569	135037	173467	195006
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	25.0	24.6	28.7	28.0	25.2	19.9	18.9	15.4
Эхийн эндэгдэл /100 000 амьд төрөлтөд/	0	0	0	0	0	39.9	0	0
Нялхасын эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/	12.6	3.5	4.7	6.1	6.6	10.8	4.3	5.8
Додд шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь	15.8	15.7	16.2	13.6	18.4	14.2	17.6	19.4

2023 онд эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын эзлэх хувь өмнөх оноос 3.6 хувь амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь 3.5 хувиар буурсан байна.

ХУВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

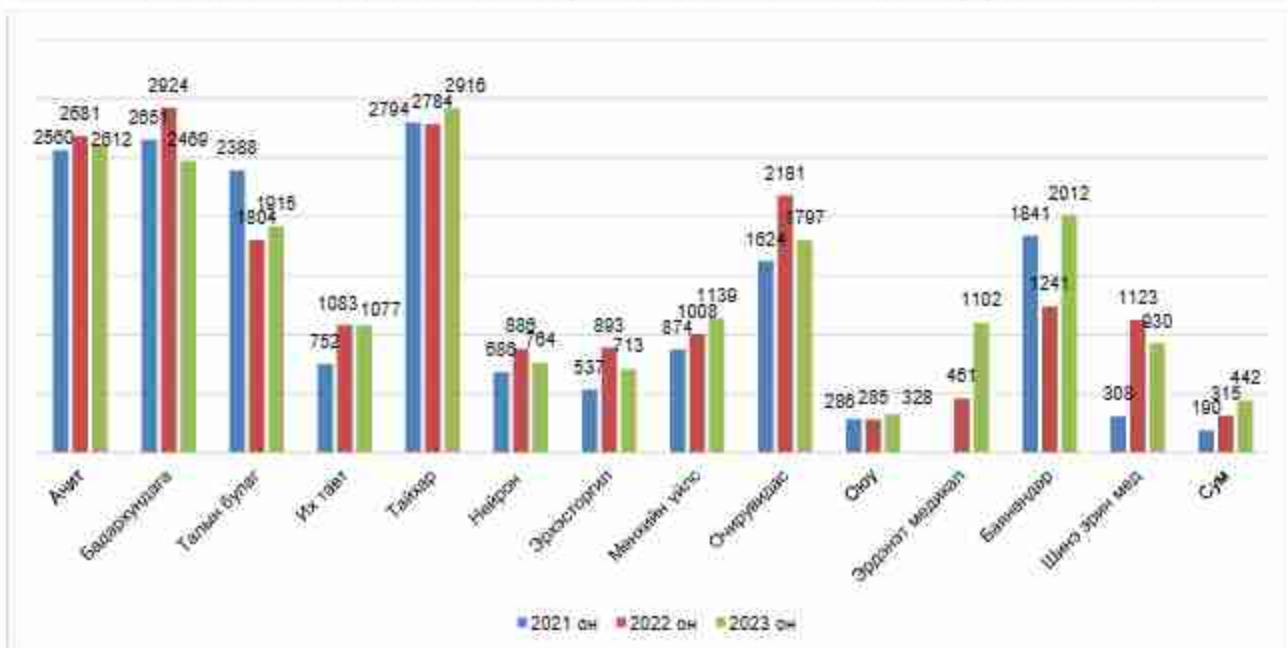
2023 оны байдлаар аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын 47.9 хувийг эмийн сан, 31.7 хувийг хувийн клиник, 5.4 хувийг эм ханган нийлүүлэх байгууллага, 7.2 хувийг ортой эмнэлэг эзэлж байна. Эдгээр хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад нийт 907 ажиллагчид ажиллаж байгаагаас нийт ажиллагчдын 25.1 хувийг хувийн клиникт, 36.6 хувийг ортой хувийн эмнэлэгт, 33.2 хувийг эмийн сангуудад, 5.1 хувь нь эм ханган нийлүүлэх байгууллагад ажиллаж байна. Хувийн хэвшлийн эмнэлэгт 2023 онд 18672 хүн хэвтэн эмчлүүлж, дундаж ор хоног 6.9 байна.

Хувийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд 2016-2023 он

	2016	2017	2018	2019	2020 он	2021 он	2022	2023
Ортой эмнэлгийн тоо	11	12	12	12	13	13	12	12
Клиникийн тоо	50	50	56	56	56	55	54	53
Эмнэлгийн орны тоо	200	195	275	419	426	426	425	463
Нийт оронд эзлэх хувь	30.8	30.2	37.9	48.5	41.3	41.3	42.2	44.5
Дундаж ор хоног	8.4	7.9	7.8	7.4	7.3	6.9	6.9	6.9
Эмчийн тоо	126	129	139	152	142	117	165	174
Сувилагчийн тоо	117	120	141	116	117	195	138	159
Амбулаторийн үзлэгийн тоо	116808	89550	92791	103908	91465	135037	118461	102605
Эмнэлэгт хэвтсэн хүний	6157	8055	9564	10170	11607	17920	19633	18672

Хамгийн өндөр хэвтэлттэй ортой хувийн эмнэлэг Тайхар, Ачит, Бадархундага, Баян-өндөр мед, Талын булаг, Очирувидас эмнэлгүүд, сүүлийн 3 жилийн байдлаар Тайхар, Баян-Өндөр мед, Талын булаг, Мөнхийн үйлс хэвтэлт өссөн бол Бадархундага, Очир увидас, Шинэ эрин мед, Эрхэст оргил эмнэлгийн хэвтэлт өмнөх жилээс буурсан байна.

Ортой хувийн эмнэлгүүдэд сүүлийн 3 жилд хэвтэн эмчлүүлсэн иргэдийн тоо

ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Аймгийн хэмжээнд 16 нэр төрлийн 1071 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 100.8 промилл. Өмнөх оноос 21.9 промиллоор өссөн. Нийт халдварт өвчний 4.6 хувийг гэдэсний, 52.8 хувийг амьсгалын зам, 13.8 хувийг бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин эзэлж байна. Бусад халдварт өвчинд арьсны болон бэлгийн замын мөөгөнцөр зонхилон тохиолдож байна.

Халдварт өвчин тохиолдлын тоогоор 2020-2023,

Сүрьеэ өвчний 65 тохиолдож өмнөх оноос 11 тохиолдлоор өссөн бол нас баралтын 3 тохиолдол бүртгэгдсэн. 2023 онд тэмбүү өвчний 65 тохиолдол 10000 хүн амд 6.1, заг хүйтэн 21 тохиолдол 10000 хүн амд 2.0, трихомониаз 62 тохиолдол 10000 хүн амд 5.8 промилл. Өмнөх оноос заг хүйтэн, трихомониаз өвчнүүд буурсан. Коронавируст халдварын 18 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.7 промилл ногдож байна.

Гэдэсний халдварт өвчин, БЗДХалдварт өвчин сүүлийн 4 жилд тогтвортой буурч

байгаа нь халдварт өвчний тандалт, илрүүлэлт хангалтгүй байгааг харуулж байна.

ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН

Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаанд амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 10000 хүн амд 1536, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 1351, шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөл 892, цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөл 821 промилоор тэргүүлж байна. Амьсгалын замын өвчлөлд цочмог амьсгуурстас, гүйлсэн булчирхайн үрэвсэл, амьсгалын дээд замын цочмог халдвар зонхилж байна.

Амбулаторит тэргүүлэх өвчлөл сүүлийн 3 жилээр

Зонхилон тохиолдож буй зүрх судасны өвчлөлд зүрхний ишемит өвчнүүд, даралт ихсэх өвчин, тархи судасны өвчнүүд зүрхний хэм алдагдах өвчин нийт өвчний 70 хувийг эзэлж байна.

Хүн амын тэргүүлэх өвчлөл 2018-2023 он

Онууд	10000 хүн амд				
	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол шингээх эрхтний өвчин	Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	Бэртэл хордлого ба бусад гадны шалтгааны үр дагавар
2018	1443.95	508.62	461.18	579.98	209.60
2019	1680.30	1273.14	888.12	1256.38	208.55
2020	1314.70	1442.74	882.36	1127.26	82.10
2021	1018.0	1378.7	982.3	1083.5	152.7
2022	2262.1	1663.5	1034.8	839.0	83.4
2023	1536.55	1351.1	892.01	821.22	83.12

АМБУЛАТОРЫН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2023 оны байдлаар аймгийн хэмжээнд 734897 үзлэг хийгдсэнээс **34.1** хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, **44** хувийг өвчний учир амбулаторт, **6.4** хувийг идэвхитэй хяналт,

15.2 хувийг гэрийн эргэлт, 0.3 хувийг гэрийн дуудлагын үзлэг тус тус эзэлж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад урьдчилан сэргийлэх үзлэг 1.9 хувиар буурсан. Нийт үзлэгийн 60 хувь нь эмэгтэй, 40 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Үзлэг, түүнд эзлэх урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь. 2016-2023 он

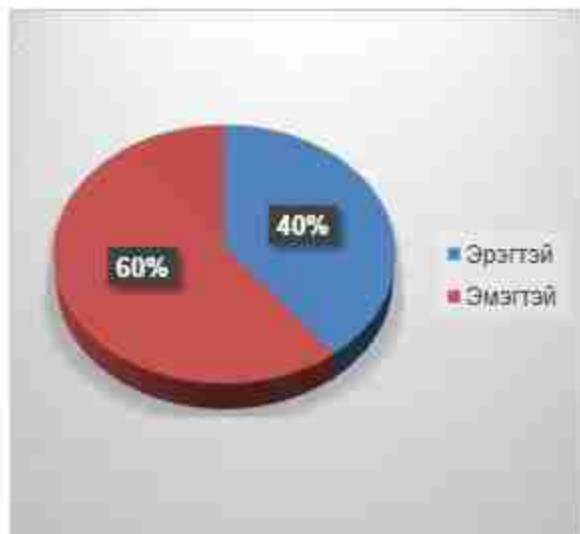

Эмчийн үзлэгээр өрхийн эрүүл мэндийн төвд нийт үзлэгийн 46.3 хувь, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд 26.5 хувь, хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдэд 13.9 хувь, сувилалд 6.5 хувь, жаргалант сумын эрүүл мэндийн төвд 1.4 хувь, эрдэнэт медиал төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлэгт 5.2 хувийн үзлэг хийгдсэн байна.

Эрүүл мэндийн байгууллагуудын үзлэгийн хувь 2023 он

Үзлэг хүйсээр 2023 он

Клиникүүдэд урьдчилан сэргийлэх үзлэг 5259, ортой хувийн эмнэлэгт 6775 хийж байгаа нь нийт урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хангалтгүй үзүүлэлттэй байна. Харин эдгээр

эмнэлгүүдэд өвчний учир амбулаторийн үзлэг 90-ээс дээш хувийг эзэлж байна.

Үзлэгийн тоо, төрлөөр эрүүл мэндийн байгууллагуудаар 2023 он

ХОРТ ХАВДАР

Аймгийн хэмжээнд 2023 оны байдлаар умайн хүзүүний эрт илрүүлэг үзлэгт зорилтот насны нийт 3082 эмэгтэй хамрагдаж, хамрагдвал зохих насны эмэгтэйчүүдийн 111.3 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеэс (82.9) хувиар өссөн. Пап шинжилгээнд нийт 1525 сорьц хүлээн авсан байна. Хөхний эрт илрүүлэг үзлэгт 17501 эмэгтэй хамрагдаж, хамрагдвал зохих насны эмэгтэйчүүдийн 92.6 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеэс (43.0) хувиар өссөн байна. Элэгний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 908 хүн буюу (56.0) хувь нь хамрагдаж өмнөх оны мөн үеэс 47.3 хувиар нэмэгдсэн байна.

Аймгийн хэмжээнд 2023 онд шинээр 221 хорт хавдрын өвчлөл бүртгэгдэж 10000 хүн амд 20.8, 123 нас баралт бүртгэгдэж өмнөх оны мөн үеэс 20 тохиолдлоор буурсан. Хорт хавдрын өвчлөлд элэг, ходоод, уушги, улаан хоолойн хавдрууд тэргүүлж байна.

Шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын өвчлөл 2023 он

C14.0	-	1	-	0.5%	Залгиурын, байршил тодорхойгүй
C15	-	3	-	1.4%	Улаан хоолойн өмөн
C15.0	-	5	-	2.3%	Улаан хоолойн хүзүүний хэсгийн
C15.1	-	1	-	0.5%	Улаан хоолойн цээжний хэсгийн
C15.9	-	3	-	1.4%	Улаан хоолойн, байршил тодорхойгүй
C16	-	18	-	8.1%	Ходоодны өмөн
C16.0	-	27	-	12.2%	Ходоодны амсрын
C16.1	-	1	-	0.5%	Ходоодны ёроолын
C16.2	-	1	-	0.5%	Ходоодны их биеийн
C16.9	-	1	-	0.5%	Ходоодны, байршил тодорхойгүй
C18	-	2	-	0.9%	Бүдүүн гэдэсний өмөн
C18.0	-	3	-	1.4%	Мухар гэдэсний
C18.3	-	1	-	0.5%	Бүдүүн гэдэсний элэгний нугалаасын
C18.9	-	1	-	0.5%	Бүдүүн гэдэсний, байршил тодорхойгүй
C19	-	1	-	0.5%	Шулуун ба тахир гэдэсний заагийн байршилтай өмөн
C20	-	1	-	0.5%	Шулуун гэдэсний өмөн

C22	-	13	-	5.9%	Элэг ба элгэн дэх цэсний сувгийн өмөн
C22.0	-	49	-	22.2%	Элэгний эсийн карцином
C22.9	-	1	-	0.5%	Элэгний өмөн, байршил тодорхойгүй
C25	-	6	-	2.7%	Нойр булчирхайн өмөн
C25.0	-	1	-	0.5%	Нойр булчирхайн толгойн
C25.9	-	1	-	0.5%	Нойр булчирхайн, байршил тодорхойгүй
C26.8	-	1	-	0.5%	Хоол боловсруулах замын олон хэсгийг хамарсан
C32	-	1	-	0.5%	Төвөнхийн өмөн
C34	-	6	-	2.7%	Амьсгуурс ба уушгины өмөн
C34.0	-	7	-	3.2%	Бүдүүн амьсгуурсны
C34.1	-	1	-	0.5%	Дээд дэлбээ, амьсгуурс буюу уушгины
C34.9	-	2	-	0.9%	Амьсгуурс буюу уушгины, байршил тодорхойгүй
C40.3	-	1	-	0.5%	Доод мөчний богино ясны
C41.1	-	1	-	0.5%	Эрүүний
C43.9	-	1	-	0.5%	Арьсны хорт меланом, байршил тодорхойгүй
C44	-	3	-	1.4%	Арьсны бусад өмөн
C44.1	-	1	-	0.5%	Зовхи, нүдний булангийн арьсны
C44.8	-	1	-	0.5%	Арьсны олон хэсгийг хамарсан
C44.9	-	1	-	0.5%	Арьсны өмөн, байршил тодорхойгүй
C49	-	1	-	0.5%	Бусад холбох ба зөөлөн эдийн өмөн
C49.8	-	1	-	0.5%	Холбох ба зөөлөн эдийн олон хэсгийг хамарсан
C50	-	1	-	0.5%	Хөхний өмөн
C50.0	-	7	-	3.2%	Хөхний товч ба толгойн хэсгийн
C50.1	-	1	-	0.5%	Хөхний төв хэсгийн
C53	-	7	-	3.2%	Умайн хүзүүний өмөн
C53.0	-	8	-	3.6%	Хүзүүний дотор хэсгийн
C56	-	3	-	1.4%	Өндгөвчний өмөн
C62	-	1	-	0.5%	Төмсөгний өмөн
C64	-	10	-	4.5%	Тэвшинцрийхээс бусад бөөрний өмөн
C67	-	1	-	0.5%	Давсагны өмөн
C70.0	-	1	-	0.5%	Тархины бүрхүүлийн
C71	-	3	-	1.4%	Тархины өмөн
C71.8	-	1	-	0.5%	Тархины олон хэсгийг хамарсан
C73	-	4	-	1.8%	Бамбай булчирхайн өмөн
C77	-	1	-	0.5%	Тунгалгийн булчирхайн хоёрдогч ба тодорхойгүй өмөн
C83.0	-	1	-	0.5%	Жижиг эсийн (нэвчмэл)
C92.0	-	1	-	0.5%	Цочмог миелолейкоз

Нийт дүн = 221

Шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын өвчлөл хүйсээр 2021-2023 он

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

2023 онд нас баралтын 487 тохиолдол бүртгэгдэж 1000 хүн амд ногдох нас баралтын ерөнхий коэффициент 4.58. Өмнөх оноос 54 тохиолдол 0.52 промиллоор буурсан.

Нийт нас баралтын 196 буюу 40.2 хувь нь эмэгтэй, 291 буюу 59.8 хувийг эрэгтэйчүүд эзэлж байна.

Нийт нас баралтын 43.3%-ийг зүрх судас, 25.3%-ийг хорт хавдар, 9.4%-ийг осол гэмтэл гадны шалтгаант нас баралт эзэлж байна.

Орхон аймгийн нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан 10000 хүн амд 2016-2023 он

Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтын 46 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт нас баралтын 9.4 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеэс 52 тохиолдлоор буурч, 10 000 хүн амд ногдох осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт **4.3** байна.

Осол гэмтэл гадны шалтгаант нас баралт үндсэн оношоор 2023

V03.1	-	2	-	4.3%	Явган зорчигч суудлын машин, пикап, фургон зэрэг бага даацын ачааны тээврийн хэрэгсэлд мөргүүлж гэмтэх. Замын хөдөлгөөний осол
V47	-	1	-	2.2%	Суудлын машин хөдөлгөөнгүй байрласан зүйлтэй мөргөлдөх үед дотор нь явж байсан хүн гэмтэх
W01	-	2	-	4.3%	Нэг түвшин дээр хальтирч, тээглэж, бүдэрч ойчих
W10	-	1	-	2.2%	Шат, гишгүүр дээр буюу түүнээс ойчих
W17	-	2	-	4.3%	Нэг түвшинээс өөр түвшин рүү ойчих
W18	-	2	-	4.3%	Нэг түвшин дээр ойчих бусад гэмтэл
W20	-	1	-	2.2%	Шидэгдсэн, нурсан, унасан зүйлд цохигдох
W29	-	1	-	2.2%	Бусад хөдөлгүүртэй хөдөлмөрийн багаж хэрэгсэл, гэр ахуйн төхөөрөмжинд өртөх
W37	-	1	-	2.2%	Даралтат хийтэй машины дугуй, дамжуулах хоолой, олгой гуурс
W75	-	2	-	4.3%	Орон дотроо санамсаргүй амьсгал боогдох, дарагдах
W78	-	2	-	4.3%	Ходоод дахь зүйл амьсгалын зам таглах
X31	-	5	-	10.9%	Байгалийн хэт хүйтэнд өртөх
X40	-	2	-	4.3%	Опиоид бус өвчин намдаах, халуун бууруулах ба хэрлэгийн эсрэг эмэнд санамсаргүй хордох, өртөх
X45	-	12	-	26.1%	Спиртэнд санамсаргүй хордох, өртөх
X70	-	3	-	6.5%	Өөрийгөө санаатайгаар дүүжлэх, боймлох, амьсгал боох
X80	-	2	-	4.3%	Санаатайгаар өөрөө өндрөөс үсрэх
X99	-	3	-	6.5%	Иртэй зүйлээр бусад халдах
Y04	-	2	-	4.3%	Биеийн хүч хэрэглэн бусдад халдах

Нийт дүн = 46

Гадны шалтгаант нас баралтны төрөл тоогоор 2019-2023 он

Осол гэмтэл гадны шалтгаант нас баралтын 5 тохиолдол 0-5 насны хүүхдийн эндэгдэл, үлдсэн 41 тохиолдол нь 17-оос дээш насанд тохиолдсон. Улсын хэмжээнд осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтын 3094 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт нас баралтын 17.6 хувийг эзэлж байна. Өмнөх оны мөн үеэс 265 тохиолдлоор буурсан бөгөөд 10000 хүн амд ногдох осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт 9.3 байна.

Түргэн тусламжийн дуудлагын тоо 2023

№	Аймаг/хот	Түргэн тусламжийн дуудлага			Бүх дуудлагад эзлэх хувь	Алсын дуудлагын эзлэх хувь	Осол, гэмтлийн дуудлагын эзлэх хувь
		Бүгд	Алсын дуудлага	Осол, гэмтлийн дуудлага			
1	Архангай	15943	3255	531	2.0	20.4	3.3
2	Баян-Өлгий	19906	4324	600	2.5	21.7	3.0
3	Баянхонгор	14939	3359	600	1.9	22.5	4.0
4	Булган	13761	1550	335	1.7	11.3	2.4
5	Говь-Алтай	11932	1924	341	1.5	16.1	2.9
6	Говьсүмбэр	5028	298	134	0.6	5.9	2.7
7	Дархан-Уул	17931	583	1382	2.2	3.3	7.7
8	Дорноговь	17215	2315	674	2.1	13.4	3.9
9	Дорнод	9227	976	511	1.2	10.6	5.5
10	Дундговь	10175	1595	303	1.3	15.7	3.0
11	Завхан	19017	2884	396	2.4	15.2	2.1
12	Орхон	16376	316	791	2.0	1.9	4.8
13	Өвөрхангай	18702	4858	800	2.3	26.0	4.3
14	Өмнөговь	10257	1358	624	1.3	13.2	6.1
15	Сүхбаатар	16151	3166	311	2.0	19.6	1.9
16	Сэлэнгэ	29545	3722	954	3.7	12.6	3.2
17	Төв	15092	4233	663	1.9	28.0	4.4
18	Увс	13317	3708	239	1.7	27.8	1.8
19	Ховд	14845	3044	415	1.9	20.5	2.8
20	Хөвсгөл	18809	2983	658	2.3	15.9	3.5
21	Хэнтий	21690	3060	444	2.7	14.1	2.0
22	Аймгийн дүн	329858	53511	11706	41.2	16.2	3.5
23	Улаанбаатар	471161	136	54545	58.8	0.0	11.6
24	Улсын дүн	801019	53647	66251	100.0	6.7	8.3

Стационарын тусламж, үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд 2023

№	Аймаг/хот	Орны тоо	Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалтын хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
1	Архангай	551	234.1	64.1	6.9	34.5
2	Баян-Өлгий	972	251.9	69.0	7.0	36.2
3	Баянхонгор	690	257.7	70.6	7.1	37.0
4	Булган	333	269.1	73.7	7.2	38.2
5	Говь-Алтай	486	216.5	59.3	7.2	30.5
6	Говьсүмбэр	170	276.4	75.7	7.2	39.1
7	Дархан-Уул	844	247.9	67.9	6.9	36.5
8	Дорноговь	550	248.8	68.2	7.1	35.6
9	Дорнод	574	243.8	66.8	6.9	35.8
10	Дундговь	351	213.8	58.6	7.3	29.7
11	Завхан	632	228.9	62.7	6.9	33.4
12	Орхон	907	284.6	78.0	6.8	42.3
13	Өвөрхангай	1054	207.5	56.8	7.0	29.8
14	Өмнөговь	751	153.0	41.9	6.4	24.2
15	Сүхбаатар	525	247.2	67.7	7.8	32.0
16	Сэлэнгэ	822	222.1	60.9	7.1	31.7
17	Төв	579	216.8	59.4	7.4	29.9
18	Увс	558	272.1	74.5	6.8	40.7
19	Ховд	849	251.4	68.9	7.4	34.1
20	Хөвсгөл	997	203.9	55.9	6.7	30.7
21	Хэнтий	588	261.4	71.6	7.5	35.4
22	Аймгийн дүн	13783	235.9	64.6	7.0	33.9
23	Улаанбаатар	15846	245.9	67.4	6.7	37.0
24	Улсын дүн	29629	241.2	66.1	6.9	35.6

Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтад эзлэх хувь 2023

№	Аймаг/хот	Амиа хорлолт	Бусдад хорлогдсон	Үйлдвэрийн осол	Зам тээврийн осол	Бусад осол	Тодорхойгүй
А	Б	1	2	3	4	5	6
1	Архангай	20.6	3.9	0.0	29.4	46.1	0.0
2	Баян-Өлгий	17.4	0.0	0.0	30.4	50.0	2.2
3	Баянхонгор	22.0	5.1	0.0	28.8	44.1	0.0
4	Булган	29.6	1.9	0.0	27.8	40.7	0.0
5	Говь-Алтай	29.3	2.4	0.0	19.5	48.8	0.0
6	Говьсүмбэр	20.0	5.0	0.0	30.0	45.0	0.0
7	Дархан-Уул	18.3	1.7	0.0	11.7	68.3	0.0
8	Дорноговь	14.1	7.1	4.7	37.6	36.5	0.0
9	Дорнод	15.0	3.3	0.0	26.7	55.0	0.0
10	Дундговь	22.7	4.5	4.5	22.7	45.5	0.0
11	Завхан	18.2	12.1	0.0	39.4	30.3	0.0
12	Орхон	10.9	10.9	4.3	6.5	67.4	0.0
13	Өвөрхангай	29.7	3.1	1.6	23.4	42.2	0.0
14	Өмнөговь	23.8	4.8	0.0	38.1	33.3	0.0
15	Сүхбаатар	18.9	0.0	1.9	32.1	47.2	0.0
16	Сэлэнгэ	26.4	2.8	0.0	20.8	50.0	0.0
17	Төв	12.9	2.6	5.2	35.3	44.0	0.0
18	Увс	29.6	0.0	0.0	31.5	38.9	0.0
19	Ховд	33.3	2.6	0.0	46.2	17.9	0.0
20	Хөвсгөл	31.0	4.6	0.0	18.4	46.0	0.0
21	Хэнтий	21.3	2.7	1.3	30.7	44.0	0.0
22	Аймгийн дундаж	21.7	3.7	1.3	28.0	45.3	0.1
23	Улаанбаатар	12.4	8.0	0.6	7.0	65.6	6.3
24	Улсын дундаж	16.1	6.3	0.9	15.4	57.5	3.8

Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үзүүлэлт, 2022, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар

Аймаг хот	Төрсөн ах			Амьд төрсөн хүүхэд			Амьгүй төрсөн хүүхэд	
	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд
1. Архангай	1342	1320	1526	1342	1320	1532	7	10
2. Баян-Өлгий	2762	2681	2637	2774	2707	2852	19	16
3. Баянхонгор	1666	1603	1849	1677	1616	1661	7	5
4. Булган	677	598	725	679	600	729	3	3
5. Говь-Алтай	1037	981	1211	1043	983	1219	3	7
6. Говьсүмбэр	380	341	411	378	343	414	3	0
7. Дархан-Уул	1985	2015	2156	2003	2017	2170	9	10
8. Дорноговь	1243	1075	1314	1250	1074	1320	2	6
9. Дорнод	1570	1507	1755	1588	1514	1705	9	10
10. Дундговь	676	689	810	676	692	814	4	0
11. Завхан	1086	1130	1291	1097	1138	1259	3	4
12. Орхон	2267	2230	2438	2309	2234	2453	10	9
13. Өвөрхангай	1989	1960	2232	1987	1980	2239	12	5
14. Өмнөговь	1253	1400	1620	1259	1397	1624	4	11
15. Сүхбаатар	1112	1209	1263	1110	1213	1267	5	4
16. Сэлэнгэ	1330	1300	1532	1337	1307	1541	7	8
17. Төв	791	763	975	800	790	979	6	3
18. Увс	1668	1737	1834	1678	1746	1843	10	9
19. Ховд	1767	1867	2041	1805	1885	2056	7	3
20. Хөвсгөл	2291	2167	2530	2296	2179	2539	11	7
21. Хэнтий	1290	1278	1442	1298	1287	1451	6	5
Аймгийн дүн	30231	29671	33652	30389	30008	33828	147	133
22. Улаанбаатар	34867	34044	37043	35197	34298	37379	202	211
Улсын дүн	65098	63815	70696	65586	64306	71207	349	344

Эхийн эндэгдэл, 2022, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар

Аймаг хот	Эхийн эндэгдэл /бодит тоо/		Эхийн эндэгдэл /100 000 амьд төрөлтөд/		
	2022 онд	2023 онд	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж
1. Архангай	0	0	0.0	0.0	91.4
2. Баян-Өлгий	2	0	72.1	0.0	63.1
3. Баянхонгор	1	0	59.8	0.0	21.5
4. Булган	0	0	0.0	0.0	0.0
5. Говь-Алтай	0	1	0.0	101.7	16.4
6. Говьсүмбэр	0	0	0.0	0.0	0.0
7. Дархан-Уул	0	0	0.0	0.0	27.6
8. Дорноговь	1	1	80.0	93.1	60.6
9. Дорнод	0	0	0.0	0.0	45.3
10. Дундговь	0	0	0.0	0.0	0.0
11. Завхан	0	0	0.0	0.0	15.9
12. Орхон	0	0	0.0	0.0	8.2
13. Өвөрхангай	1	0	60.3	0.0	35.7
14. Өмнөговь	0	0	0.0	0.0	0.0
15. Сүхбаатар	1	1	90.1	82.4	47.4
16. Сэлэнгэ	0	0	0.0	0.0	38.9
17. Төв	1	0	125.0	0.0	61.3
18. Увс	0	1	0.0	57.3	10.8
19. Ховд	2	0	110.6	0.0	66.1
20. Хөвсгөл	3	0	130.5	0.0	63.0
21. Хэнтий	1	0	77.0	0.0	13.8
Аймгийн дүн	13	4	42.8	13.3	36.7
22. Улаанбаатар	10	13	28.4	37.9	46.5
Улсын дүн	23	17	35.1	28.4	41.8

Төрсөн хүүхдийн мэдээ, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар

Аймаг хот	Амьд төрсөн хүүхэд					Амьгүй төрөлтийн түвшин /1000 нийт төрөлтөд/	
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Төрөөд 1 цагийн дотор хөхөө амласан хүүхдийн эзлэх хувь	2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь	2022 онд	2023 онд
1. Архангай	1320	689	631	95.2	4.7	5.2	7.5
2. Баян-Өлгий	2707	1390	1317	99.4	5.4	6.8	5.9
3. Баянхонгор	1616	833	783	97.6	4.5	4.2	3.1
4. Булган	600	318	282	97.5	2.8	4.4	5.0
5. Говь-Алтай	983	530	453	98.8	4.4	2.9	7.1
6. Говьсүмбэр	343	174	169	96.5	2.9	7.9	0.0
7. Дархан-Уул	2017	1046	971	98.0	2.4	4.5	4.9
8. Дорноговь	1074	532	542	98.2	2.5	1.6	5.6
9. Дорнод	1514	792	722	99.7	2.8	5.6	6.6
10. Дундговь	692	344	348	98.6	2.7	5.9	0.0
11. Завхан	1135	543	592	98.6	3.7	2.7	3.5
12. Орхон	2234	1154	1080	99.6	4.1	4.3	4.0
13. Өвөрхангай	1969	1019	950	97.4	4.8	6.0	2.5
14. Өмнөговь	1397	689	708	98.7	3.2	3.2	7.8
15. Сүхбаатар	1213	634	579	95.2	3.1	4.5	3.3
16. Сэлэнгэ	1307	687	620	96.9	3.3	5.2	4.6
17. Төв	790	412	378	99.0	2.4	7.4	3.8
18. Увс	1746	880	866	97.0	3.3	5.9	5.1
19. Ховд	1885	937	948	99.0	3.0	3.9	1.6
20. Хөвсгөл	2179	1097	1082	96.9	2.9	4.8	3.2
21. Хэнтий	1287	656	631	99.2	2.6	4.6	3.9
Аймгийн дүн	30008	15356	14652	98.1	3.6	4.8	4.4
22. Улаанбаатар	34298	17711	16587	95.6	5.0	5.7	6.1
Улсын дүн	64306	33067	31239	96.8	4.4	5.3	5.3

Хүүхдийн эндэгдэл, 2022, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар

Аймаг хот	Нялхсын эндэгдэл			Нялхсын эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/			5 хуртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл			5 хуртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/		
	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж
	1. Архангай	18	14	19	13.4	10.6	12.5	25	21	27	18.6	15.9
2. Баян-Өлгий	40	48	49	14.4	17.7	17.2	58	60	61	20.9	22.2	21.3
3. Баянхонгор	16	13	18	9.5	8.0	9.7	21	17	25	12.5	10.5	13.2
4. Булган	10	11	12	14.7	18.3	16.9	15	12	13	22.1	20.0	18.4
5. Говь-Алтай	14	11	16	13.4	11.2	13.1	21	12	20	20.1	12.2	16.4
6. Говьсүмбэр	4	3	3	10.6	8.7	7.7	5	3	4	13.2	8.7	9.2
7. Дархан-Уул	21	16	19	10.5	7.9	8.9	27	21	25	13.5	10.4	11.3
8. Дорноговь	12	12	12	9.6	11.2	9.1	17	14	16	13.6	13.0	12.3
9. Дорнод	13	8	16	8.2	5.3	9.1	18	13	22	12.0	6.0	12.4
10. Дундговь	8	7	8	11.8	10.1	10.1	8	10	10	11.8	14.5	12.0
11. Завхан	13	16	19	11.9	14.1	16.2	18	20	26	16.4	17.6	20.0
12. Орхон	16	18	22	6.5	6.1	6.6	16	21	25	6.9	9.4	10.3
13. Өвөрхангай	29	28	28	14.6	14.2	12.4	33	35	33	16.6	17.8	14.9
14. Өмнөговь	19	14	21	15.1	10.0	13.9	22	15	24	17.5	10.7	16.0
15. Сүхбаатар	9	6	8	8.1	4.9	7.1	13	11	13	11.7	9.1	10.4
16. Сэлэнгэ	13	17	16	9.7	13.0	10.1	21	22	22	15.7	16.8	14.3
17. Төв	17	10	15	21.3	12.7	14.9	24	17	22	30.0	21.5	22.5
18. Увс	23	15	22	13.7	8.6	12.0	31	22	28	18.5	12.6	15.3
19. Ховд	28	23	31	15.5	12.2	16.2	37	28	38	20.5	13.8	18.5
20. Хөвсгөл	37	23	37	16.1	10.8	14.6	41	38	47	17.8	16.5	18.6
21. Хэнтий	16	11	16	12.3	8.5	11.0	21	16	22	16.2	12.4	15.2
Аймгийн дүн	375	324	408	12.3	10.8	12.1	493	424	523	16.2	14.1	15.5
22. Улаанбаатар	439	469	463	12.5	13.7	12.4	526	537	537	14.9	15.7	14.4
Улсын дүн	814	793	871	12.4	12.3	12.2	1019	961	1060	15.5	14.9	14.9

Нас баралт, 2022, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар

Аймаг хот	Нийт нас баралт			Эмнэлгийн нас баралт			Эмнэлэгт хоног болоогүй		
	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж
1. Архангай	488	521	508	83	96	88	24	33	28
2. Баян-Өлгий	501	504	506	64	78	88	25	20	25
3. Баянхонгор	446	476	462	104	99	111	32	35	31
4. Булган	336	354	327	58	65	64	24	20	23
5. Говь-Алтай	296	267	293	87	61	75	22	17	16
6. Говьсүмбэр	84	79	79	25	27	20	8	7	5
7. Дархан-Уул	517	491	499	173	184	158	55	66	50
8. Дорноговь	367	379	379	103	91	97	34	25	29
9. Дорнод	390	372	422	111	113	140	29	27	35
10. Дундговь	237	224	244	50	48	49	18	19	20
11. Завхан	351	360	372	62	79	78	27	24	25
12. Орхон	541	487	533	95	105	118	36	36	40
13. Өвөрхангай	585	572	572	112	109	123	23	34	29
14. Өмнөговь	327	309	324	78	69	77	36	31	33
15. Сүхбаатар	294	298	338	55	50	62	21	20	24
16. Сэлэнгэ	525	503	524	89	89	71	25	28	22
17. Төв	519	510	484	110	110	101	51	43	39
18. Увс	402	413	428	59	56	65	24	16	22
19. Ховд	396	396	390	86	67	73	21	12	15
20. Хөвсгөл	765	738	773	186	138	155	54	53	49
21. Хэнтий	351	353	358	99	99	94	31	34	30
Аймгийн дүн	8751	8605	8815	1828	1813	1907	621	600	590
22. Улаанбаатар	9230	8928	8899	3501	3724	3528	674	696	620
Улсын дүн	17981	17633	17714	5330	5537	5435	1295	1295	1210

Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар

Аймаг хот	Нийт үзлэг	Үүнээс					Эмнэлгийн үйлчилгээний тусламж	Сүрьеэ	Дундаж өдөр	Бүртгэсэн өвчлөл		
		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Өөний үндэр амбулатори	Илэрхийлэлт	Гарийн үйлчилгээ	Гарим дундаж үзлэг				2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж
1. Архангай	372264	129853	165887	29551	20499	6474	18690	128970	6.9	86296	103170	79164
2. Баян-Өлгий	488163	99236	266204	67818	46567	16539	34912	244856	7.0	96907	133548	84696
3. Баянхонгор	337267	106636	140974	30909	37036	13242	25219	177804	7.1	76524	83193	77296
4. Булган	249541	85006	166155	13830	9642	4908	12510	89909	7.2	75784	91381	58126
5. Говь-Алтай	287883	70471	181001	10048	21629	4736	14601	165223	7.2	59692	64381	66110
6. Говьсүмбэр	142272	22561	102803	8721	9610	375	6570	46986	7.2	6491	7436	8889
7. Дархан-Уул	717983	211411	380164	82197	91533	2700	30435	200183	6.9	96146	85122	54014
8. Дорноговь	505048	133184	280206	52620	32406	6733	18363	136887	7.1	101485	113961	92496
9. Дорнод	464400	149133	246794	37340	57102	3631	20278	139929	6.9	84345	99967	62248
10. Дундговь	177548	41898	110604	15867	7173	1918	10255	75053	7.0	38908	32872	38897
11. Завхан	363036	67794	208947	29905	24619	11771	20696	144064	6.9	108258	121724	80348
12. Орхон	734887	250246	323163	47030	116888	2748	37999	268151	6.8	73527	76591	64188
13. Өвөрхангай	511162	135001	315080	31772	21051	8258	31043	218079	7.0	88926	61062	59674
14. Өмнөговь	406065	164032	260524	29574	16080	6785	17884	114878	6.4	37729	107980	64402
15. Сүхбаатар	275344	69660	158463	8718	12122	5396	16587	120794	7.8	40946	46786	36386
16. Сэлэнгэ	526521	151536	288215	43778	36996	6903	26731	182991	7.1	63358	78097	52973
17. Төв	371978	123110	264387	29316	12395	2834	16976	125523	7.4	99981	114728	82616
18. Увс	402773	67297	245904	24048	20496	8548	22408	151819	6.8	92670	84192	78695
19. Ховд	501050	114107	281876	39198	56824	6245	29713	213449	7.4	75236	121505	79050
20. Хөвсгөл	815748	257878	291948	29672	32270	11910	30330	203367	6.7	130828	140138	107909
21. Хэнтий	385563	89473	224882	30437	21043	8133	20546	153715	7.5	88608	98892	73157
Аймгийн дүн	8865681	2592773	4861617	672248	698322	140694	462056	3261058	7.0	1628103	1877822	1412913
22. Улаанбаатар	14298637	3306720	8990674	701080	1284351	45612	580779	3899541	6.7	1605686	1886722	1429721
Улсын дүн	23164288	8808483	13842481	1373328	1952673	186308	1942836	7146899	6.9	3233789	3764544	2842634

Халдварт өвчин, аймгаар. 2022, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар

Аймаг хот	Нийт халдварт өвчин						Нас баралт
	Өвчлөл			10 000 хүн амд			
	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	2022 онд	2023 онд	5 жилийн дундаж	
1. Архангай	5682	729	4079	603.2	78.3	433.1	4
2. Баян-Өлгий	2380	405	3000	210.9	35.3	270.7	0
3. Баянхонгор	8198	969	6133	920.7	109.6	689.8	1
4. Булган	3189	325	3345	514.8	53.1	539.9	3
5. Говь-Алтай	6712	498	4226	1160.9	87.2	732.2	2
6. Говьсүмбэр	2619	293	1750	1443.0	162.7	971.2	0
7. Дархан-Уул	2403	1448	3915	223.0	134.2	365.9	0
8. Дорноговь	9231	1653	6716	1291.8	232.4	943.3	1
9. Дорнод	8710	2653	7066	1039.9	317.0	850.2	4
10. Дундговь	3658	427	3473	779.6	92.1	739.7	4
11. Завхан	6817	529	4175	937.3	73.7	574.0	2
12. Орхон	4855	1071	3906	446.6	98.1	361.7	4
13. Өвөрхангай	5844	854	5170	505.0	74.3	446.6	0
14. Өмнөговь	20038	1656	8276	2793.9	227.0	1165.3	0
15. Сүхбаатар	5370	775	4413	830.5	118.8	689.7	6
16. Сэлэнгэ	8044	1653	5391	738.8	154.0	494.0	0
17. Төв	7991	1211	5429	854.9	131.6	582.0	1
18. Увс	5406	549	4392	642.8	65.4	524.8	2
19. Ховд	8536	608	6108	936.7	66.8	673.9	0
20. Хөвсгөл	5558	1206	5993	406.3	88.3	441.4	2
21. Хэнтий	5029	520	4308	636.8	65.9	560.0	3
Аймгийн дүн	136270	20032	101266	769.6	113.4	574.5	39
22. Улаанбаатар	189073	21019	102932	1153.5	124.2	640.1	43
Улсын дүн	325343	41051	204198	954.1	118.7	605.9	82

ОРХОН АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР
ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ ҮНЭЛГЭЭ МЭДЭЭЛЛИЙН ХЭЛТЭС
НЭГТГЭЖ, ХЯНАСАН:

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЛИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН Г.ИТГЭЛ